

ZALA MEGYEI ALKOTÓK*

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm a Magyar Művelődési Intézet Népi Iparművészeti Titkársága és a Zala Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ által rendezett kiállítás megnyitón megjelent vendégeket, kollégákat és az alkotókat, abból a jeles alkalomból, hogy a zalai népművészek első ízben mutatkozhatnak be önálló kiállításon a fővárosban.

Jelen kiállítás létrejöttének körülményeit szeretném először is megosztani Önökkel. Intézményünk, mint a megye közművelődésének központja, immár hat éve biztosítja az alkotók számára azt a lehetőséget, hogy munkáikat helyben zsűriztethessék. Ez nagy anyagi megterheléstől mentesíti népművészeinket, hiszen az utazás költségei így jóval kisebbek. Időkímélő megoldás is, tudva azt, hogy többségük munka mellett végzi e tevékenységet. Úgy tűnik, az igény lankadatlan, és ezeken az alkalmakon negyven körüli a megjelenők száma. A NIT zsűri tagjaival való személyes találkozás lehetősége szinte egy továbbképzéssel is felér, hiszen a munkák bírálatával tovább épülve, gazdagodva dolgozhatnak tovább a zsűriztetők. Nem beszélve arról, hogy az alkotóknak itt lehetőségük nyílik egymás munkáinak megismerésére és megvitatására is.

A kiállításon látható anyag csak szerény keresztmetszetét tudja bemutatni annak a sokrétű tevékenységnek, melyet a zalai alkotók folytatnak. De, hogy nagy jelentőséget tulajdonítanak a mai eseménynek, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy az 55 meghívott alkotóból 54-en jelezték vissza részvételi szándékukat. A meghívóban mindezek ellenére 68 név szerepel. Ez annak tudható be, hogy két hímezőkörvezető az általuk vezetett szakkörök anyagát is rendelkezésünkre bocsátotta, így gyarapodott a névsor. Itt kell megemlítenem, hogy hímezőkörvezetőink Szlovénia magyarajkú településein is foglalkoznak szakkörvezetéssel, ezt a tevékenységet intézményünkön keresztül Zala Megye Önkormányzata támogatja anyagiakkal.

E bemutató kapcsán – melyet jómagam is nagyra becsülök – az embert elgondolkodtatja a múlt, és megpróbálja azt valamiképpen összegezni, értékelni. Engedjék meg, hogy visszagondoljak arra a majdnem 19 évre, melyet a zalai népművészekkel együtt éltem meg. Nekem még volt szerencsém ismerni Pápai Sándort, Soós Lajost, a Virág házaspárt, Czugh Jánost és Dezsőt. Amikor Zalába kerültem, mint „gyütt-ment”, ahogy erre mondják, egy véletlen találkozás folytán szegődtem a MMIK-ba, ahol akkor az ún. tárgyi népművészet megyei referensi feladatokat kaptam meg. Ez a munkahely az előző napközis nevelői álláshoz képest anyagiakban ugyan visszalépést jelentett, de a feladat kárpótolt, hiszen már a főiskolán kü-

lönösen megragadott a népművészet tantárgy, bár a tananyag elméleti jellegű volt. Így hát ismerősök és gyakorlati ismeretek hiányában kezdtem meg tevékenységemet. Azonban rögtön az elején két olyan személyiséggel ismerkedtem meg, akik sok éven át, mint szakbizottságvezetők, segítségemre voltak: Keszei Sándorné Irma néni, a Népművészet Mestere, akinek életpályája csodálatra méltó, és Bereczky Csaba Népi Iparművész. Velük sok-sok délutánt és estét töltöttünk utazással, és látogattuk az alkotókat és szakköröket. Így aztán egyre szaporodtak az ismeretségek és a feladatok. Ez az időszak igen tevékenyen telt, ehhez akkor az anyagiak is rendelkezésre álltak. A gyes után visszatérve, épp a rendszerváltás után találtam magamat, amikor is a megtapasztalt és bevált tevékenységi formák nem működtek tovább, az anyagi források elapadtak, a pályázatok esetlegesekek voltak. Így más körülmények és igények között kellett újra felépíteni a munkaterületet, és megtalálni az alkotókkal való együttműködés formáit.

Mint korábban, amiről Artner Tivadar művészettörténész írt 1975-ben, amikor egy rövid ideig Zalában élt és dolgozott. Ez áll *A népművészet alkonya, divatja és jövője* című a Zalai Hírlapban megjelent cikkében: „A szocialista országokban a folklór széleskörű anyagi és erkölcsi támogatásban részesül, alkotásait zenei fesztiválok... kiállítások népszerűsítik. Az ilyen felülről jött támogatás... ugyan kiválóan alkalmas a tradíció társadalmi méretű megismertetésére,... átmentésére a jövő számára, ...szerves továbbfejlődését azonban nem biztosíthatja. Mert a régi falusi életmód letűnével elvesztette természetes élőterét talaját... Korunk műszaki-logikai karakterű szellemisége mind erősebben rányomja bélyegét környezetünk vizuális képére, a fokozódó városiasodás egyre távolít a természettől. Ezért hat ránk jótékonyan minden olyan élmény, amely a természettel még szoros kapcsolatban lévő, kötetlenebb életformák üzenetét közvetíti művészeti alkotás formájában... Egzisztálásának időben a még alkotó mesterek tevékenysége szab határt. Új virágzást azonban nem érhet meg már, mert léte feltételeinek megszűntével, szervesen megújulni nem képes. Jövője mégis van... Idővel bele fog nőni az iparművészetbe...”

A népművészet megújult, s jövőjét mi sem bizonyítja jobban, minthogy dolgoznak a kézműves iskolák, s a felnőttképzésben kinőtte magát a népijáték és kismesterségek oktatója képzés. Minden jelenleg alkotó népművész is bizonyítja, s ugyanígy művészetük tárgyiasult formában látható rekvizitumai.

Köszönet mindenkinek, aki segítette a zalai alkotók munkáját, és mai bemutatkozását. Kérem tekintsék meg a kiállítást!

*A kiállításmegnyitó elhangzott 2001. március 5-én 11 óra-kor a Magyar Művelődési Intézet népi iparművészeti bemutató-termében (Budapest, I. ker. Szilágyi D. tér 1.)